

שו"ת רדב"ז חלק ב סימן תרצה

שאלת אודיעך דעתי מעשים בכל יום במצרים בנשים שמתות מחמת לידה והולד מפרפר בבטנה והנשים מכות על בטנה במכבדת לקרב את מיתתו אם יש בזה משום נטילת נשמה ואם הוא שבת אם יש בזה משום חלול שבת.

תשובה ודאי ראוי לגעור בנשים העושות ככה משום דמחזי כעין רציחה וכ"ש בשבת וכמה פעמים הפצרנו בהן שיקרעו את בטנה להוציא הולד כדאמר שמואל אשה שישבה על המשבר מביאין סכין וקורעין את בטנה ואמר רבא לא נצרכה אלא להביא סכין דרך ר"ה דקי"ל כל שמתה האשה מחמת לידה או שיוצאה ליהרג היא מייתא ברישא אבל היכא דמתה האשה מחמת חולי הולד מיית ברישא והיינו דאמרינן תינוק בן יומו נוחל ומנחיל ואמרינן עלה דוקא בן יומו אבל עובר לא מ"ט דהוא מיית ברישא. אבל אין בדבר לא משום רציחה ולא משום שבת שהרי אפי' נולד ממש כתב הרב ז"ל פ"ב מהלכות רוצח ושמירת נפש שאם לא כלו לו חדשיו הרי הוא כנפל עד שיהיו לו שלשים יום ואין ההורגו נהרג עליו ע"כ. ומה ששנינו בפרק יוצא דופן תינוק בן יום אחד נוחל ומנחיל וההורגו חייב התם בשכלו לו חדשיו שיצא מתורת נפל א"נ בשנגמרו שערו וצפרניו. אבל לענין רציחה פשיטא דאין נהרג עליו כיון שלא יצא לאויר העולם והא דמחללין עליו את השבת משום דספק הוא ומספקא דנפשות מחללין עליו את השבת אבל מספקא לא קטלינן וא"ת נהי דלא קטלינן ליה אבל ספק נפשות איכא כיון דמחללין עליה שבתא וי"ל כיון שעדיין לא יצא לאויר העולם ולא היה לו חזקת חיות ההורגו לא פגע בספק נפשות ואע"ג שהוא מתנועע לאו חיות הוא מידי דהוה הזנב הלטאה ולא דמי לגוסס דאמרינן כל המעמץ עיניו עם יציאת נשמה הרי זה שופך דמים דהתם הוה ליה חזקת חיות. ותו דאע"ג דאמרינן רוב גוססין למיתה כיון דאכתי הוא חי לפנינו שמא הוא מן המעוט גוססים שחיים אבל הכא בנ"ד אית ביה תרתי לריעותא חדא שלא היה לו חזקת חיות ותו כיון שאין קורעין את אמו ודאי ימות מיד ומשום הכי אין בו ספק רציחה. ומ"מ מונעין אותו שלא יקרבו את מיתתו בידיים וכבר שלחנו להם שליח ב"ד למנוע אותן מזה ולענין שבת אין כאן לא משום נטילת נשמה ולא משום עושה חבורה שהרי המכה את אביו אחר מיתה ועשה בו חבורה פטור וכ"ש שאין בהכאה זו שמכה על הבטן כדאי לעשות חבורה בולד וכבר כתבתי דאפילו בחול ראוי למנוע אותן מלעשות כזה.